

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Jus Canonicvm R.P. Pavli Laymanni, Soc: Jesu Theologi, Et
Olim In Alma Et Episcopali Academia Dilingana SS.
Canonum Ordinarii Professoris**

Juris Canonici A. R.P. Paulo Laymanno Societatis Jesu Theologo SS.
Canonum In Alma, Catholica, Et Episcopali Universitate Dilingana
Professore Qvondam Ordinario, Prælectionibus Academicis Illustrati

Laymann, Paul

Dilingæ, 1673

Capitvlvm XV. Suggestum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62587](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62587)

tatio intermittere debet, si v. g. illustris persona sit, quæ absolutionem petere & obtinere parata sit.

Sed etsi excessus notorius esse videatur, ideòque judiciali examine atque sententiâ opus non esse, sed solum executione, si condemnatio seu pœna per legem statuta sit, expedit tamen & sæpe necessarium est, delinquentem citari, ut intelligat excessum notorium esse, ideòque statim ad executionem & denuntiationem venire posse, juxta *Clem. 2. in fin. junct. Gl. verb. Publicare. de pœnis*: nam citatus negare poterit excessum notorium esse, & contra hanc ipsam notorietatis declarationem appellare: quare aiunt *Abb. hic. n. 6. Alex. n. 13.* Tametsi à pœna ipso jure lata appellari non possit, *c. Quia nos. hoc tit. & notavit Gl. in c. Cupientes. 16. S. Quòd si. verb. Expectari. de elect. in 6.* tamen appellari potest à declaratione, quippe quæ non juris est, sed hominis seu Iudicis, quòd incideris in pœnam lege decretam. At verò, si reus citatus nullam defensionem, exceptionemve opponat, & factum notorium sit, tunc declaratione opus non est, sed statim ad executionem procedi potest, ut colligitur *ex c. 3. S. Quòd si forte. de off. ordinar. & docet Dominicus in c. Cùm secundum. S. Confiscationis Not. 3. de haret. in 6.*

5 Not. III. Etiam Summus Pontifex, vel delegatus, aut legatus eius non absoluit ab excommunicatione Pontificia, nisi prius satisfactum sit parti læsæ, saltem per transactionem, aut cautionem. Ita sumitur *ex hoc c. & c. Parochianos. 9. de sent. excommunicationis.*

CAPITVLVM XIV.

Consuluit &c.

PARAPHRASIS.

Si manifestum seu notorium sit, quòd Titius uxorem Caij detineat, aut in Clericum manus violentas iniecerit, appellationi eius deferendum non est; Veruntamen quia multa dicuntur notoria, quæ

non sunt, ideò cauendum est Iudici, ne quod pro dubio habendum est, ipse notorium esse censeat.

SUMMARIUM.

1. Si crimen notorium sit, conceditur appellatio à pœna, qua à iudice decreta est, si eadem excedat.
2. Iudex diligenter inuestigare debet, num crimen notorium sit, alias procedere non potest ad declarationem, vel denuntiationem.

Not. I. Si crimen notorium sit, non conceditur appellatio. Intellige si Iudex procedat secundum pœnam à jure decretam, si autem pœna decreta non sit, ipse decernendo pœnam, modum excedere potest & grauare, ita ut appellationi locus sit.

Not. II. Iudex diligenter inuestigare debet num factum, v. g. Clerici percussio, notorium sit, ut nulla excusatione defendi possit, v. g. à censura contractum; alioquin enim procedere non potest ad declarationem aut denuntiationem, quia fieri potest, ut Laicus Clericum percusserit causâ defensionis, vel in ebrietate, ita ut mortaliter non peccaret.

S. Si Iudex.

Appellationi deferat terminum temporis præfigit, intra quem eam prosequi debeat (seu iter arripiendo seu Apostolos presentando) aut si prosecutus non sit, denuò se sistat Iudici à quo, de hac re dictum est, *precedente. & c. 5. h. tit.*

CAPITVLVM XV.

Suggestum.

PARAPHRASIS.

Titius extrajudicialiter appellauit ad Papam v. g. ne in electione procedatur, Canonici autem tametsi scirent appellatum esse, non venerunt Romam, nec Procuratorem miserunt (cùm ad id nõ tenerentur) sicuti *Abb. hic monet. n. 1.* cùm autem intellèxissent Titium literas impetrâsse ad Iudicem delegatum, ipsi appellant, & iter arripiunt Romam versus, Hoc casu

casu si Iudex delegatus intelligat per fraudem, aut ex malitia id eogisse, vt Titii diligentiam irritam redderent, appellationi eorum deferre non debet, sed ea non obstante causam definire, tamen si enim aliàs responsum sit in c. *Meminimus. 9. c. Ad hac. 38. h. tit.* quod delegatus si ante citationem appelletur, ne in causa procedat, superfedere debeat, id tamen cum ad grauamen oppressorum amouendum fuerit constitutum, non debet ad iustitiæ depressionem conuerti.

SUMMARIUM.

1. Causa ob quas remedium appellationis introductum est.
2. Ratio legis siue in ea expressa sit, siue prudenter subintellecta, limitat vel ampliat verba legis.
3. Quod ob certum finem constitutum est, non debet inseruire ad effectum contrarium.

Not. I. Causa, ob quas remedium appellationis introductum est, hæc sunt: vt grauamen oppressorum remoueatur, vt iniustitia aut imperitia Iudicium corrigatur. Denique, ait *Abb. hic. n. 3.* vt ex propria ignorantia, aut negligentia lapsus jus suum consequi possit: nam quæ non probata, nec allegata sunt in prima instantia iudicii, ea allegari, aut probari possunt in 2. seu coram Iudice appellationis *l. per hanc. 4. c. de temporibus appell. c. Cùm Joann. de fide instrumentorum.* quare accidere potest, vt tamen si sententia formaliter iusta sit, & Iudex rectè processerit, tamen ea propter nouas allegationes rescindi debeat.

2 Not. II. Non tantum si ratio legi adiecta sit, ea limitat vel ampliat verba legis, sed etiam si nulla sit causa expressa, appareat tamen vna seu adæquata legis ratio ex iure naturali, tum ad limites eiusdem rationis restringenda & interdum amplianda est lex, ita *Abb. h. n. 2. Franc. not. 1. Alex. n. 3. ex Buld. in l. Non dubium. C. de legibus.* nam ratio, siue ea in lege expressa sit, siue prudenter subintellecta, est veluti anima seu direatrix legis: prout docui *l. 1. tract. 4. c. 18. n. 4.*

3 Not. III. Quod lege constitutum est ob certum finem, non debet ad effectum contrarium inseruire. Ita *gl. hic. verb. remouendum.* Hac ratione dicitur in c. *Licet. 6. dist. 45.* quod prouisum est ad concordiam, non debet tendere ad noxam, & in *l. vl. C. de usucapione pro emptore.* quod pupillus iuris fauorem sibi concessum ad iniquum compendium trahere non debet, & similiter in c. *Quod nonnullis. 25. de priuilegiis.* quod priuilegium iuris ad iniquum dispendium tendere non debet. in c. *Nonnulli. 28. de rescript. juncta gl. verb. iuris obseruantia.* quod inde iniuriæ oriri non debent, vnde iura nascuntur.

CAPITVLVM XVI.

Ad præsentiam.

PARAPHRASIS.

R. Presbyter à sententia Eboracensis Archi-Episcopi appellauit ad Papam, eo tamen non obstante, Archi-Episcopus illum excommunicauit; ea propter R. questus est apud Alexand. III. qui causam Iudicibus delegauit: hi dictum R. tamen si de iure excommunicatus non esset, tamen absolui curarunt: hic verò Papa rescribit Archi-Episcopo, quod dicto R. questionem mouere non debeat, quia diuina celebrârit in excommunicatione ipsi illata post appellationem interpositam, sed ad eum statum omnia reducat, in quo erant tempore emissæ appellationis.

SUMMARIUM.

1. Excommunicatio lata à iudice post legitimam appellationem irrita est.
2. Celebrans post excommunicationem vel suspensionem ab officio, qua ipso iure irrita est, non debet censeri irregularis. Potest tamen talis absolutionem petere ad cautelam.
3. Cautela in tali casu pro Ordinario.
4. Iudex delegatus potest absolvere excommunicatum ad cautelam, vt possit in iudicio contendere.

Not.